

Covidové prsty

prof. MUDr. František Kopřiva, Ph.D.¹, MUDr. Petr Džubák, Ph.D.²

¹Dětská klinika FN a LF UP, Olomouc

²Ústav molekulární a translační medicíny, Fakultní nemocnice Olomouc

Klíčová slova: covid-19, covidové prsty.

Key words: covid-19, covid fingers.

V prosinci 2019 se v Číně začal šířit nový typ koronaviru, tzv. SARS-CoV-2 (dříve 2019-nCoV), který vyvolal nejtěžší zdravotní zkoušku lidstva od epidemie „španělské“ chřipky v letech 1918–1920. U většiny dětí je průběh asymptomatický, nebo jen s mírnými příznaky podobnými chřipkové infekci – teplotou, kašlem, kýcháním, bolestmi v krku, bolestí hlavy a břicha, únavou, průjmem, nevolností, zimnicí a bolestí celého těla. Specifickým příznakem je ztráta chchu/chuti, které mohou být prvním příznakem. U dětí se objevily již na počátku onemocnění jako známky mikroembolizace tzv. „covidové prsty“. Asi u 2% dětí se stav komplikuje těžkým akutním syndromem s multiorgánovým postižením. Tento syndrom, označovaný jako PIMS-TS (paediatric inflammatory multisystem syndrome temporally associated with SARS-CoV-2), se manifestuje za 2–6 týdnů po expozici koronavirem SARS-CoV-2. V České republice se objevil u dětí od poloviny listopadu 2020. Jeho podstatou je systémový zánět postihující především kardiovaskulární aparát a v nejtěžších případech až s rozvojem multiorgánového selhání. Může být komplikován myokarditidou i perikarditidou. Diferenciálně diagnosticky je nutno odlišit Kawasakiho nemoc. Obě choroby mají společné příznaky – vysokou horečku trvající více jak 3 dny, konjunktivitidu, vysoké CRP v krvi, exantém a další. Klasická Kawasakiho nemoc se vyskytuje nejvíce u dětí v prvních pěti letech života, kdežto PIMS postihuje více starší děti.

S odstupem 2–3 měsíců po proděláním onemocnění covidem-19 se objevuje u pacientů postcovidový příznak „covidové prsty“ (Obr. 1).

Co jsou covidové prsty?

Postižení prstů na ruce nebo nohou se podobá „omrzlinám“ – se zarudnutím až fialovým zbarvením prstů na nohou (akroischemie), v některých případech provázeno otoky. Současně se na kůži někdy objeví makulopapulózní vyrážka, nebo až papulovezikulární erupce podobné neštovicím, či kopřivka a pectchie. Mohou být bolestivé a svědivé. Jsou pravděpodobně způsobeny přehnanou imunitní reakcí v průběhu virové infekce covid-19 zprostředkované IFN α a γ , vyvolávající zánětlivé poškození endotelu cév s mikroembolizací. Vyskytují se asi u 0,2% dětí. Postižení u dětí je většinou mírné, a během 2–3 týdnů vymizí bez léčby. U většiny pacientů jsou postiženy prsty nohou a jen ojediněle i prsty rukou a toto postižení je asymetrické. Mohou se objevit v průběhu infekce nebo jako dětský „postcovid syndrom“ za 2–3 týdny po proděláním onemocnění. V péči o prsty je doporučováno teplo, sucho, B vitaminy a antiagregační léčba. Diff. dg. je třeba odlišit omrzliny, kryoglobulinemii, lupus erythematodes, parvovirovou infekci, malignity, acrocyanosis, atd. – Tab. 1.

Závěr

„Covidové prsty“ jsou velmi zneklidňující, ale vzácnou komplikací u dětí po proděláním covidové infekci. Je třeba na ni myslet a pou-

Obr. 1. Covidové prsty na nohou se objevily u 17leté pacientky s mírným průběhem onemocnění covidem-19 za 2 měsíce

Tab. 1. Dif. dg. covidových prstů

Idiopatické omrzliny
■ Vlivy prostředí: zima, dlouhý pobyt ve vlhku
Chladem indukované okluzní cévní syndromy
■ Kryoglobulinemie
■ Chladová aglutinace
■ Kryofibrinogemie
■ Chladem indukovaná hemolýza
Autoimunitní onemocnění
■ Lupus erythematodes
■ Antifosfolipidní syndrom
Hematologické choroby
■ Monoklonální gamapatie
■ Malignity
Infekce
■ Parvovirová infekce
Poruchy cév
■ Acrocyanosis
■ Raynaudův fenomén

čit rodiče o příčině, možné délce odeznívání i o významu dodržení předepsané léčby.

Podpořeno IGA_LF_2021_047.